

سال سرنوشت ساز صنعت سیمان

نرگس نیک ضمیر

میزان تولید نسبت به مدت مشابه پار سال ۱،۱۹ درصد افزایش داشته است.

در همین مدت میزان تولید سیمان نسبت به ظرفیت اسمی آن نیز ۹۶ درصد بود و این میزان تولید ۲،۵ درصد از پیش بینی برنامه تولید سال ۸۷ جلوتر بود.

در چنین شرایطی تولید سیمان طی ۹ ماهه ۸۷ از رشد ۱۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل برخوردار بود و به این ترتیب در مجموع ۳۴ میلیون و ۶۵۸ هزار تن سیمان در کشور تولید شد.

این میزان تولید همچنین ۵،۱ درصد از پیش بینی برنامه تولید سیمان برای سال ۸۷ جلوتر بود تا زمینه را برای دستیابی به ظرفیت ۹۱ میلیون تنی سیمان تا سال ۹۲ فراهم کند.

اما رشد تولید سیمان در کشور در حالی که نیاز داخل از رشد قابل توجهی برخوردار نیست باعث شد تا پیش بینی ایجاد مازاد چهار میلیون تنی این محصول تا پایان سال جاری صورت گیرد.

به گفته کارشناسان صنعت سیمان مازاد کلینکر (ماده اولیه تولید سیمان) در اسفند سال گذشته ۱/۵ میلیون تن بود که این رقم در مهر ۸۷ به ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن رسید.

در چنین وضعیتی هر چند وجود ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار تن مازاد سیمان و ۳،۱ میلیون تن مازاد کلینکر در کارخانه‌ها عادی است اما برای ارقام بالاتر باید چاره‌اندیشی می‌شد، به همین دلیل تولیدکنندگان آزادسازی صادرات کلینکر و سیمان و حذف عوارض صادرات را خواستار شدند.

رشد تولید و حذف عوارض صادرات کلینکر

پس از اجرای موفق مرحله اول طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان نوبت به اجرای شدن مراحل بعدی این طرح رسید. این مراحل شامل پیشی گرفتن تولید بر تقاضا و صدور مجوز صادرات برای تولیدکنندگان داخلی و همچنین حذف یا حداقل کاهش عوارض ۱۰۰ هزار تومانی صادرات سیمان بود.

به این ترتیب همانطور که گفته شد رشد تولید

تیر سال جاری طی چند مرحله و با تصویب طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان آغاز شده بود که بر اساس این طرح سقف قیمت سیمان تنی ۶۵ هزار تومان تعیین شد.

در این طرح که مصوبه هیات وزیران بود، تاکید شد: در پی تعهد کارخانجات سیمان برای حفظ قیمت برای مصرف کنندگان در سقف مصوب، هیئت وزیران تصمیم گرفت با مکلف شدن کارخانه‌ها به توزیع سیمان تولیدی از طریق شبکه اصناف و صرفاً در بازار داخلی، این محصول از سبب حمایتی خارج شود.

هیات وزیران بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی و صنایع و معادن و با توجه به تعهد کارخانه‌های تولیدکننده سیمان مبنی بر حفظ قیمت مصرف‌کننده سیمان، تا سقف تنی ۶۵۰ هزار ریال برای تیپ یک مجوز خروج سیمان را از سبب حمایتی دولت صادر کرد.

در عین حال کارخانه‌های تولیدکننده سیمان موظف شدند کل سیمان تولیدی خود را تا سقف قیمت توافق شده از طریق شبکه توزیع اصناف در بازار داخلی توزیع کنند و همچنین برای جلوگیری از صادرات سیمان به خارج از کشور، عوارض صادرات سیمان را به ازاء هر تن یک میلیون ریال تعیین شد.

اجرای مرحله اول طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان، قیمت این محصول را در بازار آزاد تا حد قابل قبولی کاهش داد و این قیمت‌ها به قیمت فروش کارخانه نزدیک کرد که البته همین مسئله نیز زمینه را برای خروج کامل سیمان از سبب حمایتی دولت فراهم کرد.

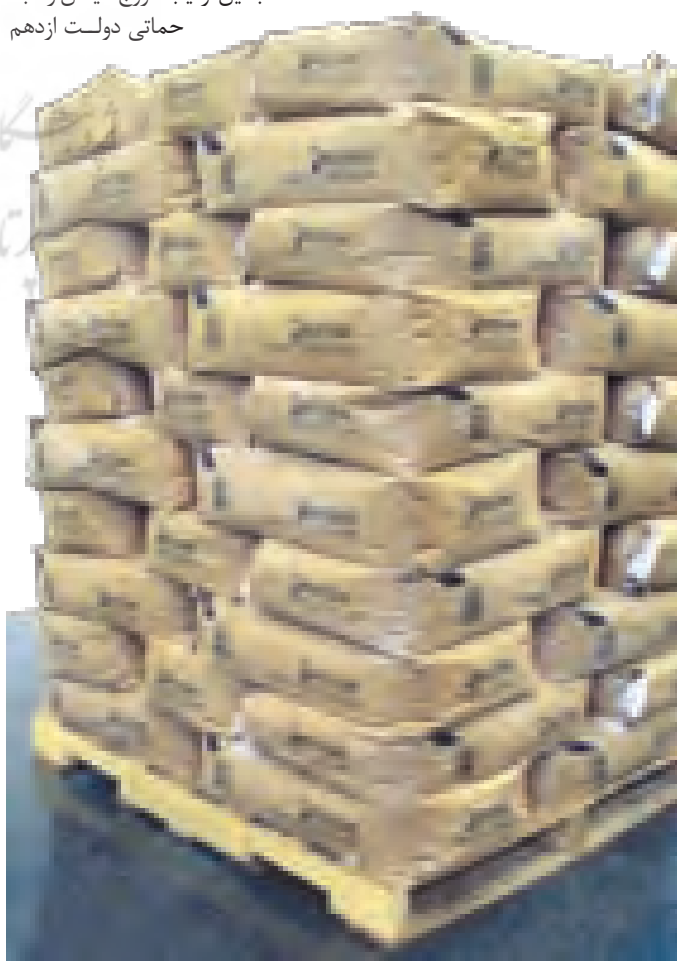
تولید ۴۸،۵ میلیون تن سیمان

بر اساس برنامه ریزی انجام شده میزان تولید سیمان کشور تا پایان سال ۸۷ به ۵،۴۸ میلیون تن و ظرفیت تولید این محصول به بیش از ۶۴ میلیون تن رسید و تولید سیمان نسبت به سال گذشته بیش از ۸ میلیون و ۴۹۶ هزار و ۴۲۷ تن افزایش داشت و نشان دهنده رشدی ۲،۲۱ درصدی است. میزان تولید سیمان کشور طی ۷ ماه منتهی به آبان ۲۷،۸۷ میلیون و ۷۰۰ هزار تن بود که این

سال ۸۷ سال پر فراز و نشیبی برای صنعت سیمان بود به طوری که در این سال سیمان به طور کامل از سبب حمایتی دولت خارج شد و به این ترتیب مقدمات لازم برای ورود این محصول به بورس کالا فراهم شد.

با رشد ظرفیت ایجاد شده برای تولید سیمان در کشور طی سالهای گذشته و حصول اطمینان از تامین نیاز بازار از طریق تولیدات داخلی و همچنین به منظور تامین سرمایه لازم برای اجرای طرحهای توسعه‌ای کارخانه‌های سیمان، دولت تیرماه با اجرای مرحله اول طرح خروج سیمان از سبب حمایتی و افزایش قیمت پایینی در این محصول موافقت کرد. بر اساس این مصوبه کارخانه‌های داخلی موظف شدند تمام تولیدات خود را در بازارهای داخلی توزیع کنند و علاوه بر این برای صادرات هر تن سیمان عوارض ۱۰۰ هزار تومانی مشخص شد.

به این ترتیب خروج سیمان از سبب حمایتی دولت از دهم

سیمان در کشور زمینه را برای اجرایی شدن مراحل بعدی طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان فراهم کرد. اما نگرانی دولت از احتمال برهم خوردن تعادل بازار در پی صادرات زودهنگام سیمان باعث شد تا در مرحله اول با آزادسازی صادرات کلینکر موافقت شود.

در نتیجه کمیسیون ماده یک اواخر آذر ماه با آزادسازی صادرات کلینکر (ماده اولیه تولید سیمان) با عوارض صفر موافقت کرد.

بر اساس توافق وزارتخانه‌های صنایع و بازرگانی و با تأیید کمیسیون ماده یک، امکان صادرات کلینکر از کشور بدون پرداخت عوارض فراهم شد. در آن زمان حدود ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تن کلینکر مازاد در کشور وجود داشت که امکان صادرات آن به قطر، کویت، بنگلادش و عراق وجود فراهم بود، هر چند کارشناسان عنوان کردند با توجه به زمان بردن پروسه مشتری‌یابی برای فروش کلینکر، طی سال جاری تنها امکان صادرات ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تن کلینکر وجود دارد.

از سویی به گفته علی محمد بد، کارشناس صنعت سیمان، صادرات کلینکر به کشورهایی که دارای کارخانه‌های صاحب آسیاب هستند، امکان‌پذیر است که تعداد این کشورها بسیار محدود است.

وی با اشاره به ارزش افزوده بالای حاصل از تبدیل کلینکر به سیمان گفته بود: کشورهایی قادر به خرید کلینکر مازاد ایران خواهند بود که تولید این محصول برایشان صرفه نداشته باشد و در این صورت نیز کلینکر را به قیمت پائین از ما خریداری خواهند کرد.

آزادسازی صادرات، گام آخر خروج کامل سیمان از سبدهای حمایتی

بافزایش تولید سیمان و پس از انباشت کلینکر در انبار کارخانه‌ها این بار نوبت به ایجاد نگرانی نسبت به انباشته شدن سیمان و در نتیجه احتمال کاهش تولید کارخانه‌ها رسید

به این ترتیب تولیدکنندگان سیمان عنوان کردند تأخیر در صادرات، زنگ خطر انباشت سیمان را به صدا در آورده و در صورت تیکه مجوز صادرات سیمان طی سال جاری صادر نشود، تولید کارخانه‌ها حدود ۴ میلیون تن کاهش خواهد یافت.

به گفته صفاکیش، کارشناس صنعت سیمان، توقف صادرات این محصول طی دو سال گذشته باعث شد تولیدکنندگان ایرانی بازارهای صادراتی خود را از دست بدهند و کشورهایمانند عربستان، امارات و پاکستان که خریدار سیمان ایران بودند، خود صادرکننده این محصول شوند.

از سویی بنا به گفته تولیدکنندگان سیمان، برخی کشورهای همسایه از جمله عربستان در حال احداث واحدهای سیمانی هستند و ایجاد واحد سیمان شمال عربستان به منظور صادرات به عراق و اردن از جمله این واحدهاست که طی یک

تادوماه آینده به بهره‌برداری خواهد رسید. این در حالی است که توجه احداث این واحدهای سیمانی آن است که امکان صادرات محصولشان به عراق فراهم شود که این مسئله تهدیدی برای بازار صادراتی سیمان ایران محسوب می‌شود و به همین دلیل تسریع در آزادسازی صادرات سیمان ضروری بود.

هشدارهای تولیدکنندگان مبنی بر احتمال کاهش تولید سیمان باعث شد تا آخرین تصمیم هیات دولت در قالب اجرای طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان، حذف عوارض صادرات این محصول باشد تا به این ترتیب سیمان به طور کامل از سبدهای حمایتی خارج شود.

در نتیجه با تصمیم کارگروه کنترل بازار دولت، عوارض صادراتی سیمان برای شرکت‌های سیمانی از جمله ۲۹ شرکت بورسی تا اطلاع ثانوی حذف شد.

مصوبه خروج مشروط سیمان از سبدهای حمایتی توسط معاون اول رئیس‌جمهور به دو وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن ابلاغ شد.

در نهایت وزیران عضو کارگروه کنترل بازار به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی و با رعایت مصوبه مربوطه در ۴ تیر ۸۷ مقرر کردند قسمت انتهایی بند الف مصوبه موضوع «الزام کارخانه‌های تولیدکننده سیمان به توزیع کل سیمان تولیدی خود در بازار داخلی» و همچنین بند ب تصویب‌نامه یادشده مبنی بر «تعیین عوارض صادرات سیمان به ازاء هر تن یک میلیون ریال» لغو شود.

این مصوبه که مشروط به حفظ سقف قیمت سیمان در داخل کشور در سطح حداکثر ۶۵۰ هزار ریال در هر تن بود، در ۲۹ دی ماه ۸۷ به تأیید رییس‌جمهور رسیده و در ۵ بهمن ماه به وزارتخانه‌های بازرگانی و صنایع ابلاغ شد.

بررسی بازار سیمان کشورهای دیگر نشان می‌دهد قیمت هر تن سیمان ایران برای صادرات پیش از حذف عوارض صادرات، بدون احتساب هزینه حمل و نقل حدود ۷۰ دلار و حداکثر ۷۵ دلار در اسکله بندرعباس و شهید رجایی بود که با حذف عوارض صادرات سیمان و باز شدن مرزهای زمینی، نرخ هر تن سیمان به حدود ۶۰ دلار رسید.

از سویی بالاترین قیمت سیمان فوب منطقه قشم در دو سال گذشته رشد قابل توجهی کرد و به ۱۰۵ دلار در هر تن نیز رسید که این افزایش قیمت ناشی از دو دلیل بود. دلیل اول افزایش قیمت سوخت و هزینه حمل و نقل کشتی و دلیل دوم ناشی از حذف یارانه دولت چین برای کارخانه‌های سیمان آن کشور بود.

اما کاهش قیمت سوخت و هزینه حمل محصول سیمان با کشتی و همچنین بحران مالی جهانی و اثر آن در ساخت‌وساز کشورهای منطقه، قیمت صادرات سیمان نیز کاهش یافت و همان خطری که عراق را دنبال می‌کند، هم‌کنون ایران را نیز تهدید می‌کند.

در حال حاضر قیمت هر تن سیمان در بازار عربستان حدود ۵۵ تا ۶۰ هزار تومان است و این قیمت در بازار اردن و عراق به ۹۰ تا ۱۰۰ هزار تومان می‌رسد.

در شرایط فعلی بازار سنتی سیمان ایران به کشورهای عراق و افغانستان تعلق دارد و البته مشتریان اندکی نیز از کشورهای کویت، امارات، برخی کشورهای ضعیف آفریقایی و گاه از پاکستان خواهان خرید سیمان ایران هستند.

رونق بازار سهام کارخانه‌های سیمانی

در حالی صنعت سیمان در چند سال گذشته با چالش‌هایی

در خصوص قیمت گذاری و عدم اجرای طرح جامع سیمان روبرو بود که بازار سرمایه ایران در چهل و یکمین سال عمر با اثرات غیر مستقیم بحران مالی جهانی مواجه شد که طی آن اکثر صنایع ۳۷ گانه بورس باروندن زولی سودآوری و بازدهی سهام روبرو شدند. این شرایط منجر شد تا شرکت بورس توصیه‌هایی را برای بهبود وضع بازار سرمایه به دولت ارائه دهد که حذف عوارض صادراتی سیمان از جمله این توصیه‌ها بود.

براین اساس کارگروه کنترل بازار با حذف عوارض صادراتی سیمان موافقت کرد تا حذف این عوارض به شرکت‌های سیمانی کمک کند تا شرایط فعلی با صادرات محصولات خود و کسب درآمد مناسب، از زیان ناشی از بحران جلوگیری کنند و با توجه به سهم قابل توجه‌شان در بورس تهران، باعث افزایش جذابیت بازار شوند.

به گفته فعالان صنعت سیمان، حذف عوارض صادرات این محصول در سودآوری شرکت‌ها ۲۰ درصد اثر مثبت می‌گذارد.

در این میان از آنجا که آزادسازی قیمت یک محصول مقدمه‌ای برای عرضه آن در بورس محسوب می‌شود، خروج سیمان از سبدهای حمایتی دولت فعالان این صنعت را به ورود سریعتر سیمان به بورس کالا امیدوار کرد. به گفته رئیس انجمن صنفی سیمان، هم‌کنون مذاکرات و بررسی‌های لازم در خصوص ورود این محصول به بورس کالا در حال انجام است.

پس از اجرای کامل طرح ساماندهی تولید و توزیع سیمان و در نتیجه خروج کامل این محصول از سبدهای حمایتی دولت، مهمترین اقدام برای رشد بیشتر شرکت‌های سیمانی عرضه این محصول در بورس کالا محسوب می‌شود. امید است همانطور که آزادسازی قیمت سیمان با یک طرح مناسب و در مدت زمانی کوتاه با موفقیت عملی شد، ورود سیمان به بورس کالا نیز مورد توجه دولت‌مردان قرار گیرد و به زودی شاهد عملی شدن این امر باشیم.